

Hubris, Humility and the Distortion of Religion. The Story of Naaman

2 Kings Chapter 5

מלכים ב פרק ה

¹Naaman, commander of the army of the king of Aram, was important to his lord and high in his favor, for through him the Lord had granted victory to Aram. But the man, though a great warrior, was a leper. ²Once, when the Arameans were out raiding, they carried off a young girl from the land of Israel, and she became an attendant to Naaman's wife. ³She said to her mistress, "I wish Master could come before the prophet in Samaria; he would cure him of his leprosy." ⁴[Naaman] went and told his lord just what the girl from the land of Israel had said. ⁵And the king of Aram said, "Go to the king of Israel, and I will send along a letter."

He set out, taking with him ten talents of silver, six thousand shekels of gold, and ten changes of clothing. ⁶He brought the letter to the king of Israel. It read: "Now, when this letter reaches you, know that I have sent my courtier Naaman to you, that you may cure him of his leprosy." ⁷When the king of Israel read the letter, he rent his clothes and cried, "Am I God, to deal death or give life, that this fellow writes to me to cure a man of leprosy? Just see for yourselves that he is seeking a pretext against me!" ⁸When Elisha, the man of God, heard that the king of Israel had rent his clothes, he sent a message to the king: "Why have you rent your clothes? Let him come to me, and he will learn that there is a prophet in Israel."

⁹So Naaman came with his horses and chariots and halted at the door of Elisha's house. ¹⁰Elisha sent a messenger to say to him, "Go and bathe seven times in the Jordan, and your flesh shall be restored and you shall be clean." ¹¹But Naaman was angered and walked away. "I thought," he said, "he would surely come out to me, and would stand and invoke the Lord his God by name, and would wave his hand toward the spot, and cure the affected part." ¹²Are not the Amanah and the Pharpar, the rivers of Damascus, better than all the waters of Israel? I could bathe in them and be clean!" And he stalked off in a rage.

¹³But his servants came forward and spoke to him. "Sir," they said, "if the prophet told you to do something difficult, would you not do it? How much more when he has only said to you, 'Bathe and be clean.'" ¹⁴So he went down and immersed himself in the Jordan seven times, as the man of God had bidden; and his flesh became like a little boy's, and he was clean. ¹⁵Returning with his entire retinue to the man of God, he stood before him and exclaimed, "Now I know that there is no God in the whole world except in Israel! So please accept a gift from your servant." ¹⁶But he replied, "As the Lord lives, whom I serve, I will not accept anything." He pressed him to accept, but he refused. ¹⁷And Naaman said, "Then at least let your servant be given two mule-loads of earth; for your servant will never again

(א) ונעמן שר צבא מלך ארם הנה איש גדול לפני אדניו ונשא פנים כי בו נתן יקוק תשועה לארם והאיש הנה גבור חיל מצרע:
 (ב) וארם יצאו גדודים וישבו מארץ ישראל נערה קטנה ותהי לפני אשת נעמן:
 (ג) ותאמר אל גברתה אחלי אדני לפני הנביא אשר בשמרון אז יאסוף אתו מצרעתו:
 (ד) ויבא ויגיד לאדניו לאמר כזאת וכזאת דברה הנערה אשר מארץ ישראל:
 (ה) ויאמר מלך ארם לך בא ואשלחה ספר אל מלך ישראל וילך ויקח בידו עשר כפרי כסף וששת אלפים זהב ועשר חליפות בגדים:
 (ו) ויבא הספר אל מלך ישראל לאמר ועתה כבוא הספר הנה אליך הנה שלחתי אליך את נעמן עבדי ואספתו מצרעתו:
 (ז) ויהי כקרא מלך ישראל את הספר ויקרע בגדיו ויאמר האלהים אני להמית ולהחיות כי זה שלח אלי לאסוף איש מצרעתו כי אז דעו נא וראו כי מתאנה הוא לי:
 (ח) ויהי כשמע אלישע איש האלהים כי קרע מלך ישראל את בגדיו וישלח אל המלך לאמר קרעת בגדיך בלא נא אלי וידע כי יש נביא בישראל:
 (ט) ויבא נעמן בסוסו בסוסיו וברכבו ויעמד פתח הבית לאלישע:
 (י) וישלח אליו אלישע מלאך לאמר הלך ורחצת שבע פעמים בירדן וישב בשך לך וטהר:
 (יא) ויקצף נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלי יצא יצוא ועמד וקרא בשם יקוק אלהיו והניף ידו אל המקום ואסף המצרע:
 (יב) הלא טוב אבנה אמנה ופרפר נהרות דמשק מכל מימי ישראל הלא ארחה בהם וטהרתי ויפו וילך בחמה:
 (יג) וישו עבדיו ויזבדו אליו ויאמרו אבי דבר גדול הנביא דבר אליך הלוא תעשה ואף כי אמר אליך רחץ וטהר:
 (יד) וירד ויטבל בירדן שבע פעמים כדבר איש האלהים וישב בשרו כבשר נער קטן ויטהר:
 (טו) וישב אל איש האלהים הוא וכל מחנהו ויבא ויעמד לפניו ויאמר הנה נא ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ כי אם בישראל ועתה קח נא ברכה מאת עבדך:
 (טז) ויאמר חי יקוק אשר עמדת לפניו אם אקח ויפצר בו לקחת

offer up burnt offering or sacrifice to any god, except the Lord.¹⁸ But may the Lord pardon your servant for this: When my master enters the temple of Rimmon to bow low in worship there, and he is leaning on my arm so that I must bow low in the temple of Rimmon—when I bow low in the temple of Rimmon, may the Lord pardon your servant in this.”¹⁹ And he said to him, “Go in peace.” When he had gone some distance from him,

²⁰Gehazi, the attendant of Elisha the man of God, thought: “My master has let that Aramean Naaman off without accepting what he brought! As the Lord lives, I will run after him and get something from him.”²¹ So Gehazi hurried after Naaman. When Naaman saw someone running after him, he alighted from his chariot to meet him and said, “Is all well?”²² “All is well,” he replied. “My master has sent me to say: Two youths, disciples of the prophets, have just come to me from the hill country of Ephraim. Please give them a talent of silver and two changes of clothing.”²³ Naaman said, “Please take two talents.” He urged him, and he wrapped the two talents of silver in two bags and gave them, along with two changes of clothes, to two of his servants, who carried them ahead of him.²⁴ When [Gehazi] arrived at the citadel, he took [the things] from them and deposited them in the house. Then he dismissed the men and they went their way.

²⁵He entered and stood before his master; and Elisha said to him, “Where have you been, Gehazi?” He replied, “Your servant has not gone anywhere.”²⁶ Then [Elisha] said to him, “Did not my spirit go along when a man got down from his chariot to meet you? Is this a time to take money in order to buy clothing and olive groves and vineyards, sheep and oxen, and male and female slaves?”²⁷ Surely, the leprosy of Naaman shall cling to you and to your descendants forever.” And as [Gehazi] left his presence, he was snow-white with leprosy.

The disciples of the prophets said to Elisha, “See, the place where we live under your direction is too cramped for us. 2Let us go to the Jordan, and let us each get a log there and build quarters there for ourselves to live in.” “Do so,” he replied. 3Then one of them said, “Will you please come along with your servants?” “Yes, I will come,” he said

וַיִּמְאַן :

(יז) וַיֹּאמֶר נַעֲמָן וְלֹא יִתֵּן נָא לְעַבְדְּךָ מִשָּׂא צָמֶד פְּרָדִים אֲדַמָּה כִּי לֹא יַעֲשֶׂה עוֹד עַבְדְּךָ עִלָּה וְזָבַח לֵאלֹהִים אֲחֵרִים כִּי אִם לִיקְנוֹק :

(יח) לְדַבֵּר הַזֶּה יִסְלַח יְקֻנוֹק לְעַבְדְּךָ בְּבֹא אֲדָנִי בֵּית רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה וְהוּא נִשְׁעָן עַל יָדֵי וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רִמּוֹן בְּהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רִמּוֹן יִסְלַח נָא יְקֻנוֹק לְעַבְדְּךָ בְּדַבֵּר הַזֶּה :

(יט) וַיֹּאמֶר לוֹ לָךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאֵתוֹ כְּבֵרֵת אַרְצָה : ס

(כ) וַיֹּאמֶר גִּיחִזִּי נַעַר אֱלִישֶׁעַ אִישׁ הָאֱלֹהִים הִנֵּה חֹשֵׁף אֲדָנִי אֶת נַעֲמָן הָאֲרָמִי הַזֶּה מִקְחוֹת מִיָּדוֹ אֶת אֲשֶׁר הֵבִיא חַי יְקֻנוֹק כִּי אִם רַצְתִּי אֲחֲרָיו וְלִקְחֹתִי מֵאֵתוֹ מְאוּמָה :

(כא) וַיִּרְדֹּף גִּיחִזִּי אַחֲרָיו נַעֲמָן וַיִּרְאֶה נַעֲמָן רַךְ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל

הַמְּרֻכְבָּה לִקְרַאתוֹ וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם :

(כב) וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם אֲדָנִי שְׁלַחְנִי לֵאמֹר הִנֵּה עֵתָה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי

נְעָרִים מִהַר אֲפָרַיִם מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים תְּנֵה נָא לָהֶם כֶּסֶף כֶּסֶף וְשִׁתִּי

חֲלָפוֹת בְּגָדִים :

(כג) וַיֹּאמֶר נַעֲמָן הֲוֹאֵל קַח כֶּסֶף וַיִּפְרָץ בּוֹ וַיִּצַר כֶּסֶף כֶּסֶף בְּשֵׁנֵי

חֲרָטִים וְשִׁתִּי חֲלָפוֹת בְּגָדִים וַיִּתֵּן אֶל שְׁנֵי נְעָרָיו וַיִּשְׂאוּ לִפְנָיו :

(כד) וַיָּבֵא אֶל הַעֲלָפֶל וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּפְקֹד בְּבֵית וַיִּשְׁלַח אֶת הָאֲנָשִׁים

וַיֵּלְכוּ :

(כה) וְהוּא בָּא וַיַּעֲמֵד אֶל אֲדָנָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישֶׁעַ מֵאֵן מֵאֵן גִּיחִזִּי

וַיֹּאמֶר לֹא הֵלֶךְ עַבְדְּךָ אֲנָה וְאֲנָה :

(כו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא לְבִי הֵלֶךְ כְּאֲשֶׁר הִפַּדְתָּ אִישׁ מֵעַל מִרְכַּבְתּוֹ לִקְרַאתְךָ

הַעַת לִקְחוֹת אֶת הַכֶּסֶף וְלִקְחוֹת בְּגָדִים וְזִיתִים וְכַרְמִים וְצֹאן וּבָקָר

וְעַבְדִּים וְשִׁפְחוֹת :

(כז) וַצִּרְעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְזִרְעֶךָ לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו מִצְרַע כְּשֶׁלֶג :

פֶּרֶק ו' (א) וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֶל אֱלִישֶׁעַ הִנֵּה נָא הַמְּקוֹם אֲשֶׁר

אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים שָׁם לְפָנֶיךָ צָר מִמֶּנּוּ :

(ב) נִלְכָּה נָא עַד הַיַּרְדֵּן וְנִקְחָה מִשָּׁם אִישׁ קוֹרָה אֲחֵת וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שָׁם

מְקוֹם לְשִׁבְתָּ שָׁם וַיֹּאמֶר לָכוּ :

1. Judaism and paganism go in diametrically opposite directions. The pagan brings his offering in an attempt to make the god subservient to his wishes. The Jew, with his offering, wishes to place himself in the service of God; by his offering, he wishes to make himself subservient to the wishes of his God. (Rabbi Samson Raphael Hirsch, *Commentary to Torah, Va-yikra* 10:2)

2. א"ר יהודה הלוי ב"ר שלום על י"א דברים הצרעת באה... ועל גסות הרוח זה נעמן שנאמר (מלכים ב ה) (ונועמן) [שר צבא מלך ארם] היה איש גדול מהו גדול שהיתה רוחו גסה מפני שהיה גבור חיל ועל ידי כך נצטרע (במדבר רבה ז'ה')

3. רד"ק מלכים ב' ו'א' - (א) צר ממנו - שהיו יושבים שם בדוחק כל כך היו רבים התלמידים ואמרו רז"ל כי כאשר גורש גחזי מלפני אלישע אז רבו התלמידים כי גחזי היה רע להם והיו רבים יראים לבא לפני אלישע מפני רעת גחזי שהיה דוחה אותם וכשנפרד גחזי ממנו רבו התלמידים עד שצר המקום להם שהיו יושבים בו מתחלה: